

**Ψήφισμα της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα κλιματική αλλαγή: ο δρόμος προς την Κοπεγχάγη
που υιοθετήθηκε στις 18 Ιουνίου 2009**

(2009/C 211/09)

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Επιτροπή των Περιφερειών:

1. **Υπενθυμίζει** ότι η αλλαγή του κλίματος αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες πολιτικές προκλήσεις για την ανθρωπότητα. Υπό αυτό το πρίσμα, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές έχουν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, πολύ συχνά είναι αυτές που καλούνται να επωμιστούν το συνακόλουθο κοινωνικό και οικονομικό κόστος.
2. **Υπογραμμίζει** ότι η οικονομική κρίση δεν πρέπει να αποτελέσει πρόσχημα για άμβλυνση των προσπαθειών· αντιθέτως, είναι λόγος εντατικοποίησης της δράσης για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος. Η οικονομική κρίση πρέπει να εκληφθεί ως ευκαιρία επέκτασης της τεχνολογίας και ανάπτυξης δράσης κατά της αλλαγής του κλίματος.
3. **Τονίζει** ότι πολλές τοπικές και περιφερειακές αρχές έχουν ήδη αρχίσει να συμβάλλουν αποφασιστικά, αφενός, στην επιτυχία των πρωτοβουλιών της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα του κλίματος και της ενέργειας και, αφετέρου, στην εφαρμογή των αντίστοιχων πολιτικών μέσω μέτρων που άπτονται των τομέων των δημόσιων μεταφορών, των υποδομών της ενέργειας και της κυκλοφορίας των μέσων μεταφοράς, της στέγασης, της χωροταξίας, της ενεργειακής απόδοσης και της ενημέρωσης του κοινού.
4. **Επισημαίνει** την ευπάθεια των περιοχών της Ευρώπης στην αλλαγή του κλίματος καθώς και το γεγονός ότι η προσαρμοστικότητά τους στην αλλαγή παρουσιάζει μεγάλες αποκλίσεις, λόγω, κυρίως, των διαφορών τους ως προς την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη, τις φυσικές συνθήκες και την πυκνότητα του πληθυσμού. Οι ορεινές περιοχές, οι παράκτιες ζώνες, οι απομακρυσμένες και οι νησιωτικές περιοχές, καθώς και πολλές ημιάγονες περιοχές της λεκάνης της Μεσογείου συμπεριλαμβάνονται μεταξύ των πλέον ευπαθών περιοχών στις αρνητικές συνέπειες της αλλαγής του κλίματος.
5. **Είναι πεπεισμένη** ότι το κόστος των πολιτικών μέτρων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής θα αποδειχθεί πολύ χαμηλότερο από το εκτιμώμενο κόστος της αλλαγής του κλίματος.
6. **Θεωρεί** ότι μια αποτελεσματική πολιτική στον τομέα του κλίματος θα μπορούσε να αποτρέψει τις κοινωνικές ανισότητες που προκαλεί η αλλαγή του κλίματος.
7. **Υπογραμμίζει** ότι η μετάβαση σε μια οικονομία χωρίς χρήση άνθρακα αποτελεί σημαντικό βήμα προς την ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ιδίως για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

8. **Προτρέπει** την ΕΕ να εντείνει τις προσπάθειές της στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο, προκειμένου να προωθήσει τη διεθνή συμμαχία κατά της αλλαγής του κλίματος και να εγληθεί τη σύναψη συμφωνιών μετά το Κυότο βάσει φιλόδοξων, διαφανών και νομικά δεσμευτικών στόχων για τη μείωση της εκπομπής ρύπων.

9. **Υπογραμμίζει** την ανάγκη συμμετοχής της ΕΠΠ ως εκπροσώπου των ευρωπαϊκών τοπικών και περιφερειακών αρχών στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στη 15η Διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της σύμβασης-πλαίσου των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος που θα λάβει χώρα στην Κοπεγχάγη, τον Δεκέμβριο του 2009.

10. **Εκφράζει την ανησυχία της** για το γεγονός ότι, στο πιο πρόσφατο σχέδιο εγγράφου διαπραγματεύσεων της ειδικής ομάδας εργασίας για τη μακροχρόνια συνεργασία βάσει της Σύμβασης (AWG-LCA), αναγνωρίζεται μεν η σημασία των υποεθνικών προσπαθειών προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, αποσιωπάται όμως η σημασία που έχουν οι προσπάθειες αυτές για τον μετριασμό του φαινομένου και τη διαμόρφωση μιας μακροπρόθεσμης αντίληψης σχετικά με την αντιμετώπισή του.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

11. **Καλεί** την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν την αρχή της επικουρικότητας κατά την εκπόνηση και διαπραγμάτευση κάθε νέας πολιτικής για την αλλαγή του κλίματος με δυνητικό σημαντικό αντίκτυπο στις τοπικές και περιφερειακές αρχές και στους πολίτες τους και να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση και ανθρώπινο δυναμικό κάθε φορά που αναθέτουν συγκεκριμένες αρμοδιότητες στα διάφορα διοικητικά επίπεδα.

12. **Τονίζει** ότι είναι αναγκαίο να αναληφθούν ενημερωτικές εκστρατείες με την πλήρη υποστήριξη των τοπικών και περιφερειακών αρχών, οι οποίες έχουν άμεση επικοινωνία με τους πολίτες.

13. Συνεπώς, **χαιρετίζει** τη δέσμευση της ΕΕ υπέρ μιας συνεργίας των προσπαθειών για τον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος και της συνακόλουθης προσαρμογής του προγράμματος της Λισσαβόνας και της συμφωνίας του Γκέτεμποργκ, αλλά ζητεί να αντικατασταθεί η τρέχουσα θέση της νέας στρατηγικής της Λισσαβόνας για την περίοδο μετά το 2010 –η οποία προβλέπει τρεις παράλληλες διαδικασίες– από ένα ενιαίο αναπτυξιακό πλαίσιο που θα καλύπτει την κοινωνική, την οικονομική και την περιβαλλοντική δράση της ΕΕ.

14. **Συνιστά** την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε οικολογικές υποδομές, ήτοι: ευρύτερη χρήση των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) στον τομέα της διοίκησης, ανακαίνιση των ιδιωτικών και δημόσιων κτηρίων στα πρότυπα της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και νέοι τύποι μεταφορών. Παράλληλα, πρέπει να ενθαρρυνθεί η χρήση ενεργειακά αποδοτικού φωτισμού, θέρμανσης και κλιματισμού. Απαραίτητη επίσης είναι η χρήση οικολογικών συμβάσεων και η αναβάθμιση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού.

15. **Κρίνει** ότι η προσαρμογή και ο μετριασμός του φαινομένου πρέπει να ενσωματωθούν σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ ως σαφές στόχος, συμπεριλαμβανομένων της γεωργικής πολιτικής και της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη, των μέτρων για την αποφυγή της αποψίλωσης των δασών, του τομέα των μεταφορών, της βιοποικιλότητας και της διαχείρισης των υδάτινων πόρων και των λυμάτων, καθώς και της χρηματοδότησης προγραμμάτων σε τομείς όπως η πολιτική συνοχής.

16. **Ζητεί** την αναθεώρηση του προϋπολογισμού, των προγραμμάτων, των πολιτικών και κυρίως της βασικής νομοθεσίας της ΕΕ μετά το 2013 με γνώμονα τις μεταβαλλόμενες συνθήκες που θα επιφέρει η αλλαγή του κλίματος.

17. **Συνιστά** την εξέταση του ενδεχόμενου ανάπτυξης νέων δεικτών υπολογισμού της αειφορίας προκειμένου να βρεθούν οι κατάλληλες πολιτικές για την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος. Επίσης, οι δείκτες αυτοί θα πρέπει να συμπεριληφθούν στα κριτήρια της νέας γενιάς διαρθρωτικών ταμείων.

18. **Τονίζει** ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά στη χάραξη, στην ανάπτυξη, στην υιοθέτηση και στην εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών και σχεδίων δράσης για την αλλαγή του κλίματος.

19. **Επαναλαμβάνει** την αμέριστη πολιτική υποστήριξη της στο Σύμφωνο των Δημάρχων, το οποίο εκπόνησε η Επιτροπή από κοινού με την ΕΤΠ ως απάντηση των πόλεων στο φαινόμενο της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Βάσει του εν λόγω συμφώνου, οι πόλεις δεσμεύονται επισήμως να μειώσουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα πέραν των στόχων της ΕΕ για το 2020. Εξάλλου, η ΕΤΠ τάσσεται υπέρ της επέκτασης του Συμφώνου των Δημάρχων και της διάθεσης επαρκών πόρων για την ανάπτυξη εμπειρογνομώσιων και στρατηγικών προσαρμοσμένων στις εξειδικευμένες ανάγκες των τοπικών αρχών.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ

20. **Συνιστά** την προσαρμογή του κοινοτικού δημοσιονομικού πλαισίου, με τέτοιο τρόπο ώστε όλες οι ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές να διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους και μέσα για την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος και την πρόληψη των γενεσιουργών της αιτιών, προς όφελος, κυρίως, των ατόμων και των οικονομικών φορέων που πλήττονται περισσότερο.

ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ

21. **Θεωρεί** ότι η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» πρέπει να εφαρμοστεί σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές για το κλίμα και την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της εσωτερικευσης του περιβαλλοντικού κόστους των αγαθών και των υπηρεσιών.

22. **Αποδέχεται** τις αρχές της συνεργασίας και της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, όπως αυτές ορίζονται στο νέο σύστημα εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ (EU ETS) μεταξύ των τεχνολογικά προηγμένων χωρών (ο βιομηχανικός τομέας των οποίων είναι ενεργειακά πιο αποδοτικός) και των λιγότερων ανεπτυγμένων χωρών (των οποίων οι οικονομίες χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη ενεργειακή κατανάλωση και από την ανάγκη αύξησης του ρυθμού ανάπτυξης).

23. **Κρίνει** ότι, παρά την πρόοδο που έχει ήδη σημειωθεί, πρέπει να αυξηθούν ακόμα περισσότερο η διαφάνεια και η μακροπρόθεσμη αξιοπιστία του συστήματος εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ και να δοθεί προσοχή στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες των προτεινόμενων μέτρων, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

24. **Συνιστά** να αντιμετωπιστούν με τη δέουσα προσοχή οι απαιτήσεις των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης και σημειώνει ότι, προκειμένου να προωθηθεί μια πιο διαφανής και αποτελεσματική αγορά άνθρακα, θα πρέπει να αναδιαρθρωθούν δραστικά πολλές βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Με αυτόν τον τρόπο το σύστημα παραγωγής θα απαλλαγεί από λιγότερο αποδοτικές μονάδες, καθώς

και από όσες είναι ήδη οικονομικά προβληματικές· επ'αυτού, η ΕΤΠ ζητεί την ανάληψη δράσης για τη στήριξη της διαδικασίας της βιομηχανικής ανανέωσης και της εκ νέου κατάρτισης του ενδιαφερόμενου ανθρώπινου δυναμικού.

25. **Σημειώνει** ότι, παράλληλα με το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, πρέπει να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες κυρίως για τη μετάβαση σε τρόπους μεταφοράς φιλικότερους προς το περιβάλλον. Καλεί τις εθνικές κυβερνήσεις να διευρύνουν τις υποδομές των σιδηροδρομικών και των πλωτών μεταφορών και να προωθήσουν γενικά τις συνδυασμένες μεταφορές.

26. Δεδομένου ότι ο τομέας των μεταφορών της ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πετρέλαιο, **εκφράζει** τη δυσαρέσκειά της για το γεγονός ότι η Δεύτερη επισκόπηση της ενεργειακής στρατηγικής δεν διατυπώνει προτάσεις για την αποτελεσματικότητα των μεταφορών παράλληλα με τη δέση προτάσεων για την ενεργειακή απόδοση σε τομείς όπως αυτός των σιδηροδρομικών μεταφορών και των άλλων μαζικών μέσων μεταφοράς, των ενεργειακά αποδοτικών οχημάτων, της ομαδικής μεταφοράς με αυτοκίνητο, της οικολογικής οδήγησης, της ευρύτερης χρήσης του ποδηλάτου κλπ.

27. **Θεωρεί** ότι η ενεργειακή πολιτική και η πολιτική προστασίας του κλίματος είναι αλληλένδετες και ότι πρέπει να συντονιστούν, δεδομένου ότι το 80 % των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην Ευρώπη προέρχεται από την παραγωγή ενέργειας.

28. **Εκφράζει** τη δυσαρέσκειά της για το γεγονός ότι η δέση μέτρων του 2008 για την ενέργεια και την αλλαγή του κλίματος δεν επέτυχε στον καθορισμό δεσμευτικού στόχου για την ενεργειακή απόδοση, ο οποίος αποτελεί τη μόνη εκκρεμότητα για την επίτευξη της απαραίτητης μείωσης του διοξειδίου του άνθρακα.

29. **Υπογραμμίζει** τις διαφορές που υφίστανται μεταξύ των πόλεων και των περιφερειών της ΕΕ όσον αφορά την πρόοδο για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τον περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας τα τελευταία χρόνια. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διαφορές ενεργειακής έντασης της κατανάλωσης, της παραγωγής και των συνακόλουθων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μεταξύ και εντός των κρατών μελών και, ιδιαίτερα, μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.

30. **Κρίνει** ότι τα περιφερειακά σχέδια για το κλίμα και/ή τα σχέδια για την αειφόρο ενέργεια μπορούν να αποτελέσουν τον συνδετικό κρίκο μεταξύ των τοπικών και των εθνικών πρωτοβουλιών, οι οποίες θα πρέπει να εισαγάγουν πρακτικά μέσα για την επίτευξη των στόχων. Επιπλέον δε, θα πρέπει να υπάρξει ικανή χρηματοδότηση.

31. **Συνιστά** να προβλεφθούν περαιτέρω πόροι και μέτρα, παράλληλα με τη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων, προκειμένου να υποστηριχθεί η πολιτική προσαρμογής, καθώς και μέτρα προσανατολισμένα προς στον μετριασμό των επιπτώσεων, όπως η εξοικονόμηση ενέργειας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων και τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει την ευρωπαϊκή πολιτική για το κλίμα.

32. **Εισηγείται** την αύξηση της χρηματοδότησης ερευνητικών προγραμμάτων με αντικείμενο τις τεχνολογίες δέσμευσης του άνθρακα, οι οποίες θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα μέτρα για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

33. **Επιθυμεί** να διασφαλιστεί η δυνατότητα πρόσβασης όλων των παραγωγών ανανεώσιμης ενέργειας –συμπεριλαμβανομένων των μικρών μονάδων– στα σχέδια στήριξης και θεωρεί ότι, για λόγους συνέπειας, η στήριξη σε θέματα ανανεώσιμης ενέργειας θα πρέπει να στοχεύει στη μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

34. **Κρίνει** ότι, μέσω της προώθησης της αειφόρου ενέργειας και της ενεργειακής αποτελεσματικότητας, το Σύμφωνο των Δημάρχων μπορεί να προωθήσει την εφαρμογή των αλλαγών στις πόλεις και τις περιφέρειες με σκοπό την προστασία των πλέον ευάλωτων πολιτών τους –ιδίως αυτών με χαμηλά ή σταθερά εισοδήματα– από τις συνέπειες των υψηλών τιμών των ενεργειακών προϊόντων και από την

αδυναμία προσπορισμού καυσίμων. Με αυτόν τον τρόπο, θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια ώστε να αποφευχθούν οι επιδοτήσεις της χρήσης της ενέργειας και να δοθεί η δυνατότητα βελτίωσης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας καθώς και, στο μέτρο του δυνατού, της μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας.

35. **Υποστηρίζει πλήρως** την άποψη ότι πρέπει απαραίτητως να εξασφαλιστεί η προστασία των πλέον ευάλωτων πολιτών από την πιθανή αύξηση των τιμών της ενέργειας –ιδίως του ηλεκτρισμού– και να προβλεφθούν, μεταξύ άλλων, βοηθητικά μέτρα, για να μπορέσουν να καταστήσουν τις κατοικίες τους ενεργειακά αποδοτικότερες.

Αναθέτει στον Πρόεδρο της ΕΤΠ να υποβάλει το παρόν ψήφισμα στην τσεχική και στη σουηδική Προεδρία, στην Επιτροπή, στα κράτη μέλη, καθώς και στους ομολόγους μας από τα Ηνωμένα Έθνη.

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2009.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Luc VAN DEN BRANDE

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος πρόσφατων γνωμοδοτήσεων της ΕΤΠ με άμεση ή έμμεση σχέση με το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής

- «Η δέσμη μέτρων για την οικονομική ανάκαμψη και ο ρόλος των περιφερειακών και τοπικών αρχών» CdR 12/2009 fin
- «Ενέργεια: στρατηγικός έλεγχος και απόδοση των κτιρίων» CdR 8/2009 fin
- «Πράσινη βίβλος για την εδαφική συνοχή» CdR 274/2008 fin
- «Πέμπτη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή» CdR 273/2008 fin
- «Η συμβολή των περιφερειών στην επίτευξη των ευρωπαϊκών στόχων για την αλλαγή του κλίματος και την ενέργεια, με ιδιαίτερη έμφαση στο “Σύμφωνο των δημάρχων”» CdR 241/2008 fin
- «Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης μέσω των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών» CdR 254/2008 fin
- Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΤΠ «Η στρατηγική της Λισαβώνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση» CdR 245/2008 fin
- «Νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής έπειτα από τον “Διαγνωστικό έλεγχο” της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής» CdR 162/2008 fin
- «Εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου» CdR 161/2008 fin
- «Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές» CdR 160/2008 fin
- Διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΤΠ «Η συμβολή των περιφερειακών και τοπικών αρχών στην στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη» CdR 85/2008 fin
- «Μια ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση» CdR 22/2008 fin
- «Ευρωπαϊκές αγορές ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου: τρίτη νομοθετική δέσμη» CdR 21/2008 fin
- «Μεταρρύθμιση του προϋπολογισμού σε μια Ευρώπη που αλλάζει» CdR 16/2008 fin
- «Η αντιμετώπιση του προβλήματος της λειψυδρίας και της ξηρασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση» CdR 313/2007 fin
- «Στρατηγική για τις ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες: επιτεύγματα και μελλοντικές προοπτικές» CdR 309/2007 fin
- «Πράσινη βίβλος για τις αστικές συγκοινωνίες» CdR 236/2007 fin
- «Διαγνωστικός έλεγχος της κοινής γεωργικής πολιτικής» CdR 197/2007 fin
- «Η προσαρμογή της Ευρώπης στην αλλαγή του κλίματος: επιλογές δράσης για την ΕΕ» CdR 118/2007 fin
- «Δέσμη μέτρων για την ενέργεια» CdR 111/2007 fin
- «Περιορισμός της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη σε αύξηση της θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς κελσίου» CdR 110/2007 fin